

CZU: 336.221.22:005.51

**PLANIFICAREA FISCALĂ:
INSTRUMENT DE OPTIMIZARE
A DATORIILOR FAȚĂ
DE BUGET**

*Conf. univ. dr. Anatol GRAUR, ASEM
ag@sistematis.md*

Planificarea fiscală reprezintă un complex de măsuri, care constă în micșorarea, în baza legii, a plăților fiscale. Planificarea fiscală, la întreprindere, pornește de la structurarea inițială a activității agentului economic, ea fiind efectuată atât la nivelul entității (corporativă), cât și pentru persoana fizică (individuală). Spre deosebire de evaziunea fiscală, planificarea fiscală se efectuează numai în baza legislației prin reducerea mărimii impozitelor și taxelor. Optimizarea plăților fiscale este posibilă prin organizarea activității, în așa mod, încât legislația să permită evitarea sau micșorarea bazei impozabile, a cotei impozitului și aplicarea facilităților fiscale.

***Cuvinte-cheie:** planificare fiscală, evaziune fiscală, încălcare fiscală, zonă off-shore, soluție fiscală individuală anticipată.*

JEL: H21, H26, E62.

Introducere

Necesitatea planificării fiscale este determinată de însăși legislația fiscală, care prevede diverse regimuri fiscale pentru situații concrete, permite aplicarea diferitelor metode de calcul al bazei de impozitare și oferă unele facilități fiscale pentru contribuabili, în cazul în care aceștia vor activa în domeniile cerute de stat. În plus, planificarea fiscală este condiționată de interesul statului în acordarea de facilități fiscale, pentru încurajarea procesului de producție, a unor categorii de contribuabili, în reglementarea dezvoltării sociale și economice. Planificarea fiscală este de natură obiectivă, dictată de cerințele de concu-

CZU: 336.221.22:005.51

**TAX PLANNING:
OPTIMIZATION TOOL
OF DEBTS TOWARDS
THE BUDGET**

*Assoc. Prof., PhD. Anatol GRAUR, ASEM
ag@sistematis.md*

Tax planning is complex of measures, consisting in the reduction of tax payments under the law. Tax planning at the enterprise starts from the initial structuring of businesses and activities and can be carried out both at entity level (corporate) and the individual (individual). Compared to tax evasion, tax planning is performed only under the law by avoiding taxes. Avoiding or reducing taxes is possible by organizing activities in such a way that the law allows reducing the tax base or tax rate. Optimization of tax payments is possible by organizing the work in such a way, so as the legislation avoids or reduces the tax base, tax rates and tax incentives application.

***Key words:** tax planning, tax evasion, tax violations, offshore area, anticipated individualized tax solution*

JEL: H21, H26, E62.

Introduction

Necessity of tax planning is determined by the tax legislation, which provides various tax regimes for specific situations, and permits to apply different methods for calculating the tax base and provide extra tax facilities for taxpayers, if they will work in the fields required by the state. In addition, tax planning is subject to the state's interest in providing tax incentives to encourage the production process, certain categories of taxpayers, in regulating social and economic development. Tax planning is, by objective nature, dictated by the requirements of market competition and the desire of enterprises to reduce

rență pe piață, de dorința întreprinderilor de a reduce presiunea fiscală și de a-și majora resursele proprii necesare dezvoltării afacerilor.

Planificarea fiscală este una dintre cele mai importante componente ale managementului financiar al entității. Esența ei constă în faptul că fiecare contribuabil are dreptul de a utiliza mijloacele, metodele și modalitățile legale de minimizare a obligațiilor fiscale.

Metode aplicate și abordări conceptuale

Există diferite abordări ale conceptului de planificare fiscală. Prima abordare pune accentul pe ideea minimizării impozitelor și taxelor. Astfel, **planificarea fiscală** poate fi definită ca planificare a activităților financiare și economice ale entității, în scopul reducerii la minimum a plății impozitelor. În opinia autorului, termenul „minimizare a impozitării” este nereușită, deoarece, în sens larg, o reducere a impozitelor poate însemna o descreștere a activității contribuabilului. Întrucât impozitele și taxele nu pot fi, pur și simplu, „mecanic” minimizate, este important să fie optimizate, deoarece:

- reducerea mărimii unor impozite ar putea duce la o majorare a altora;
- minimizarea sumei impozitelor prin majorarea cheltuielilor, costurilor și, în final, a profitului poate reduce rezultatele financiare și perspectivele de dezvoltare a entității;
- reducerea „matematică” a impozitelor poate duce la superioritatea formei asupra conținutului și, ulterior, la situații de judecată.

O altă viziune asupra planificării fiscale pornește de la faptul că impozitele și taxele nu trebuie doar reduse, dar optimizate și corelate cu alte direcții de dezvoltare ale entității. Ca urmare a celor menționate, **planificarea fiscală** este abordată ca o procedură de optimizare fiscală și definită ca organizare a sistemului de impozitare pentru a obține rezultate financiare maxime la costuri minime.

Pornind de la cele două concepte, planificarea fiscală poate fi divizată în:

the tax burden and to increase its own resources necessary for business development.

Tax planning is one of the most important components of the financial management of the entity. Its essence is that each taxpayer has the right to use appropriate methods and legal ways to minimize tax liabilities.

Methods applied and conceptual approaches

There are different approaches to the concept of tax planning. The first approach focuses on the idea of minimizing taxes and fees. Thus, **tax planning** can be defined as planning of financial and economic activities of the entity in order to minimize taxes. According to the author the term “tax minimization” is unsuccessful because a tax reduction may mean a decrease in the activity of the taxpayer. Moreover, the taxes cannot be simply “mechanically” minimized, it is important to optimize it, because:

- reducing the size of taxes could lead to an increase of the others;
- minimize the amount of taxes by increasing the expenses, costs and ultimately of profit can reduce the financial results and development perspectives of the entity;
- “mathematical” reduction of taxes can result in the superiority on the shape on the content and subsequent court cases.

Another view of tax planning comes from the fact that taxes must not only be reduced, but optimized and linked to other directions of development of the entity. Following the said **tax planning** is approached as a tax optimization procedure and defined as the organization of the tax system to achieve maximum financial results at minimum cost.

Based on the two concepts, tax planning can be divided into:

- *tax payment planning*, that is based on the relationship: calculating tax → seeking the opportunities of exemption → forming the payment schedule → search and / or Provisioning for paying taxes;

- *planificarea plăților fiscale*, conform căreia aceasta este axată pe relația: calcularea impozitelor → căutarea de oportunități de scutire → formarea graficului de plăți → căutarea și/sau rezervarea mijloacelor pentru plata impozitelor;
- *planificarea fiscală*, care este un set de tehnici necesare pentru minimizarea plăților fiscale prin aplicarea managementului financiar, modelării, metodelor matematice, analizei, procesului decizional, prin care se asigură o corelare a presiunii fiscale cu creșterea economică a entității.

Probleme și soluții

Planificarea fiscală are la bază unele principii, care tind să plaseze acest proces într-o arie legală, necesară entității și cu rezultate optime. Printre **principiile planificării fiscale**, pot fi menționate următoarele:

- Principiul legalității planificării fiscale;
- Principiul raționamentului aferent plăților fiscale, conform căruia se consideră optimă achitarea sumei minime și cât mai aproape de scadență;
- Optimizarea impozitelor și taxelor, dar nu reducerea „matematică” a acestora;
- Planificarea fiscală trebuie executată în contextul afacerii în întregime;
- Planificarea fiscală trebuie să fie bazată pe rațiune și logică și mai puțin pe lacunele legislației;
- Minimizarea plăților fiscale nu trebuie efectuată prin evitarea lor, ci prin calcule și optimizări ale operațiilor economice;
- Principiul oportunității cheltuielilor. Costul schemei de optimizare fiscală nu trebuie să depășească suma impozitelor, care vor fi reduse;
- Principiul confidențialității.

Planificarea fiscală strategică are drept scop soluționarea problemelor generale la nivel de entitate, folosind tehnici și metode care reduc obligațiile fiscale pe termen lung. Ea include proceduri ce țin de:

- *tax planning* is a set of techniques needed to minimize tax payments by applying financial management, modeling, mathematical methods, analysis, decision-making, through which is provided a correlation of tax burdens with economic growth of entity.

Problems and solutions

Tax planning is based on some principles that tend to put this process in a legal broad required to the entity and with optimal results. Some **tax planning principles** can be mentioned:

- Tax planning should not be illegal;
- The rationale principle for the tax payments, under which it is optimal to pay the minimum amount and maturity and as close as possible;
- Taxes and duties should not be “mathematically” minimized, but – optimized;
- Tax planning should be made in the context of entirely business;
- Tax planning focused on reason and logic and less on the defects of legislation;
- Minimizing the tax payments must be made not by avoiding them but by calculation and optimization of economic operations;
- The principle of opportunity costs. The cost of tax optimization scheme should not exceed the amount of taxes that will be reduced.
- Principle of confidentiality.

Strategic tax planning is aimed at solving general problems at entity level, using techniques and methods that reduce the long-term tax liabilities. It includes procedures related to:

- complex analysis of legislation and forecasting various development scenarios;
- developing management schemes of financial flows, documentation, information aimed to optimize tax obligations;
- application risk assessment of methods various and optimization schemes and of their effectiveness;

- analiza complexă a legislației în vigoare și prognozarea diferitelor scenarii de dezvoltare;
 - elaborarea schemelor de gestiune a fluxurilor financiare, documentare, informaționale în scopul optimizării obligațiilor fiscale;
 - aprecierea riscurilor de aplicare a diverselor metode și scheme de optimizare și a eficienței acestora;
 - selectarea favorabilă a locului de înregistrare a entității sau afacerii, a subdiviziunilor sau teritoriului de unde să fie gestionată;
 - alegerea formei juridice de organizare și structura sa organizatorică.
- Planificarea fiscală poate fi clasificată în funcție de diferite criterii prezentate în tabelul 1.

- selecting favorable place of registration of entities or business subdivisions or territory where to be managed;
 - choice of legal form of organization and organizational structure.
- Tax planning can be classified according to different criteria, which are shown in table 1.

Tabelul 1/Table 1

**Clasificarea planificării fiscale/
Classification of tax planning**

Criteriile de clasificare/ Classification criteria	Planificarea fiscală/ Tax Planning
1	2
Perioada și caracterul sarcinilor/ period and nature of tasks	<ul style="list-style-type: none"> • strategică/ strategic • tactică/ tactic
Criteriul teritorialității/ territoriality criterion	<ul style="list-style-type: none"> • internațională/ international • națională/ national • locală/ local
Tipul de contribuabil/ type of taxpayer	<ul style="list-style-type: none"> • corporativă/ corporative • individuală/ individual
Complexitatea planificării/ planning complexity	<ul style="list-style-type: none"> • planificare totală/ overall planning • parțială (tematică)/ partially (topic)
Obiectul planificării fiscale/ object of tax planning	<ul style="list-style-type: none"> • entitatea în general/ entity in general • subdiviziuni separate, centre de responsabilitate/ separate subdivisions, responsibility centers
Mărimea entității/ size of the entity	<ul style="list-style-type: none"> • pentru microîntreprinderi/ for microenterprises • întreprinderi mici și mijlocii/ small and medium enterprises • întreprinderi mari/ large enterprises

1	2
Ritmul dezvoltării mediului intern și extern ale entității/ internal and external environment development rhythm of the entity	<ul style="list-style-type: none"> • dinamică/ dynamic • statică/ static
Etapele procesului de producere, financiar, economic/ stages of production, financial, economic process	<ul style="list-style-type: none"> • etapa ascensiunii sau descesiunii/ ascension or decreasing stage • reorganizarea/ reorganization • lichidarea/ liquidation • insolvabilitatea etc./ insolvency etc.
Forma organizatorico-juridică/ organizational legal form	<ul style="list-style-type: none"> • societăți pe acțiuni/ joint stock companies • cooperative de producere/ production cooperative • gospodării țărănești etc./ peasant farms etc.
Scopul/ purpose	<ul style="list-style-type: none"> • obținerea profitului și majorarea profitului net/gaining profit and net profit increase • fără scop în sine/ no purpose
Tipul entității și ramura/ the entity type and branch	<ul style="list-style-type: none"> • entități necomerciale/ non-commercial entities entități comerciale (industrie, sistem bancar, asigurări etc.)/ commercial entities (industry, banking system, insurance etc.)

Concomitent, **planificarea fiscală tactică** cuprinde un set de metode, care dau contribuabilului posibilitatea reducerii presiunii fiscale pentru o perioadă scurtă de timp sau într-o conjunctură economică concretă. Ea se realizează prin:

- utilizarea unor facilități fiscale pentru impozitele principale în contextul schimbărilor efectuate în legislația fiscală;
- utilizarea unor forme optime de contracte juridice, civile;
- organizarea politicilor contabile în scopul optimizării fiscale;
- monitorizarea săptămânală a actelor legislative;
- prognozarea plăților fiscale săptămânale și lunare.

Planificarea fiscală, în funcție de elementele impozitelor, poate avea loc ținând seama de diferite tipuri de drept, dintre care fiecare își are propriul cadru juridic, care îi permite entității să manevreze alegerea formei și a strategiei activității sale, în scopul optimizării plăților fiscale (figura 1).

At the same time, **tactic tax planning** comprises a set of methods that give to the taxpayer the opportunity to reduce the tax burden for a short time or in a specific economic circumstance. It is achieved by:

- use of tax facilities for major taxes in the context of tax laws changing;
- use of optimal forms of legal or civil contracts
- organization of accounting policies in order to optimize the tax.
- weekly monitoring of legislation;
- weekly and monthly tax payments forecasting.

Tax planning in relation to taxes elements can be only taking into account different types of law, each of which has its own legal framework that allows the entity to handle the choice of form and strategy of its activity in order to optimize tax payments (figure 1).

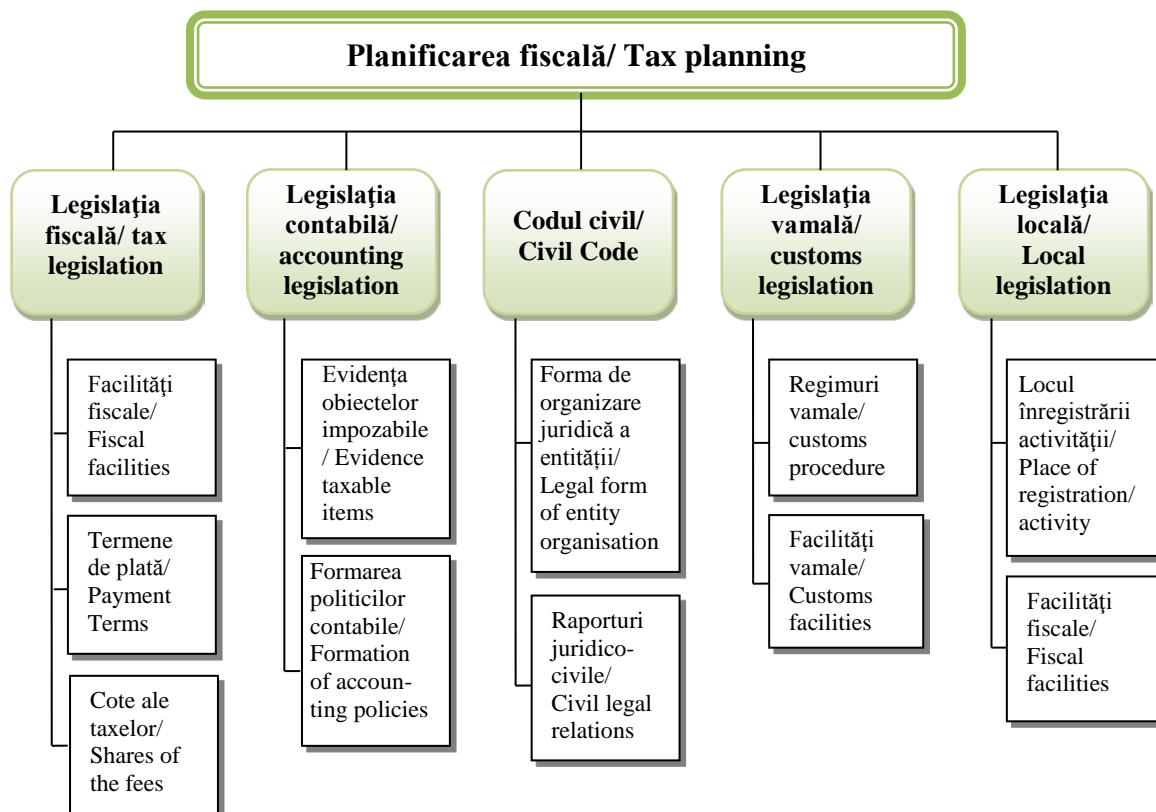

Figura 1. Planificarea fiscală prin prisma legislativă/
Figure 1. Tax planning through the legislative

Sursa: elaborată de autor/ Source: elaborated by the author

Etapile planificării fiscale depind de obiectul planificării – taxele aferente unor tranzacții concrete sau afacerea entității în ansamblu. Pentru planificarea afacerii, în general, se recomandă următoarele etape.

Stages of tax planning depend on the planning object – taxes related to specific transactions or business in general. Generally, the following stages are recommended when planning a business.

Etapa/ Stage	Conținutul etapei/ Content of the stage
1	2
1	Analiza și expertiza juridică a situației existente, a relațiilor civile și juridice cu terții, fondatorii, angajații/ Analysis and legal expertise of the current situation, civil and legal relations with third parties, founders, employees
2	Auditul sistemului de impozitare și evidență al entității/ Audits of the tax and accounting system of the entity
3	Determinarea presiunii fiscale, stabilirea riscurilor pe segmente de activități și pe tipuri de impozite/ Determining the tax burden, establish risks on the segments of activity and types of taxes
4	Selectarea strategiei de optimizare a presiunii fiscale și elaborarea schemelor optime de impozitare/ Selecting the tax burden optimization strategy and developing optimal tax schemes

1	2
5	Calcularea economiei privind plățile fiscale directe sau indirecte prin influența acestora asupra tuturor indicatorilor economici/ Calculating economy on tax payments by direct or indirect influence on all economic indicators
6	Stabilirea termenelor de plată a obligațiilor fiscale și elaborarea circuitului documentelor/ Establish payment terms of tax payments and drafting documents circuit
7	Propunerea recomandărilor privind implementarea schemelor de optimizare fiscală, instruirea salariaților și calcularea efectelor economice/ To make recommendations on the implementation of tax optimization schemes, training of employees and calculating economic effects
8	Elaborarea sistemului de relații contractuale ale entității. Pentru aceasta, pornind de la consecințele fiscale, se planifică formele posibile de activitate: arenda, vânzare-cumpărare, acordarea serviciilor ș.a./ Developing a system of contractual relations of the entity. Therefore, based on the tax consequences, will be plan possible forms of activity: rent, sale-purchase, providing services etc.
9	Elaborarea politicii fiscale și financiare a entității/ Elaboration of fiscal and financial policy of the entity
10	Stabilirea procedurilor de conlucrare cu organele de stat în diferite situații/ Establish procedures for cooperation with the state in different situations

Printre **instrumentele de bază** ale planificării fiscale, pot fi următoarele:

Metoda jurisdicției teritoriale

Selectarea locului de înregistrare a entității sau a afacerii poate influența modul de impozitare prin faptul că unele state, regiuni sau zone juridice acordă facilități fiscale legale. Pe teritoriul Republicii Moldova, nu există zone speciale, cu excepția Zonelor Economice Libere.

Forma de organizare juridică a entității

Alegerea formei de organizare juridică influențează asupra modului de impozitare cu impozitul pe venit. Astfel, întreprinzătorii individuali și gospodăriile țărănești calculează impozitul pe venit la cotele 7% sau 7% și 18%. Crearea unei organizații necomerciale și desfășurarea unei activități economice statutare pot influența scutirea de impozitare, deși apare restricția de repartizare a venitului (acesta poate fi repartizat în alt mod). De asemenea, dacă organizația necomercială ia în locație un imobil de la o instituție publică (bugetară), atunci plata pentru locație este calculată la un preț mai mic decât pentru businessul privat.

Among the **basic tools** of tax planning can be the following:

Method of territorial jurisdiction

Selection of place of registration of the entity or business tax can affect the way in that some states, regions and legal areas gives tax incentives law. In Moldova there are special areas except Free Economic Zones.

Legal form of the entity

Choice of juridical organization affects the way of tax and the income tax. Thus, individual entrepreneurs and farms calculates income tax rates of 7% or 7% and 18%. Creation of a non-commercial organizations and conducting an economic activity may influence statutory tax relief, although appears restriction of distribution of income (it can be assigned otherwise). Also renting a building from public institutions (budget) is calculated at a lower price than for private business.

Composition of founders (owners)

Composition of founders can influence the taxation based on tax provisions in each country.

Componența fondatorilor (proprietarilor)

Structura fondatorilor poate influența modul de impozitare în funcție de prevederile fiscale în fiecare țară. Astfel, în unele legislații naționale, dacă fondatorul ar fi o entitate din sectorul micului business sau organizație necomercială, atunci entitatea poate beneficia de unele facilități fiscale. O altă situație ar consta în prezența fondatorilor nerezidenți. Deși această situație poate crea unele incomodități, plățile către nerezidenți pot fi tratate, din punct de vedere fiscal, preferențial, dacă sunt încheiate acorduri (convenții) de evitare a dublei impunerii.

Formarea capitalului social

Aporturile la capitalul social pot fi diferite: numerar sau alte active. Depunerea în capitalul social a activelor imobilizate, utilizate nemijlocit la fabricarea produselor, la prestarea serviciilor și/sau executarea lucrărilor se scutesc de TVA. La activele materiale imobilizate utilizate nemijlocit la fabricarea produselor, la prestarea serviciilor și/sau executarea lucrărilor se atribuie activele a căror amortizare se raportează la costul produselor fabricate, serviciilor prestate și/sau lucrărilor executate.

Activele materiale imobilizate, care au beneficiat de facilitatea fiscală respectivă, nu pot fi înstrăinate, transmise în folosință sau posesie (exceptând locația bunurilor imobile), atât integral, cât și părți componente ale acestora, pe parcursul a 3 ani de la data validării declarației vamale respective sau eliberării facturii, cu excepția cazului în care aceste active materiale imobilizate sunt exportate, dacă anterior au fost importate și nu au suferit modificări în afara amortizării normale.

Deși există aceste restricții, este posibilă vânzarea cotelor-părți ale proprietarilor (acțiunilor) contra numerar. Astfel, va avea loc o vânzare de active fără calcularea TVA. Chiar dacă este posibilă determinarea creșterii de capital sau impozitarea la sursă cu impozitul pe venit, cota va fi mai mică decât TVA de 20%.

Metoda politicilor contabile și fiscale

Deși, aparent, politicile contabile nu influențează tratamentul fiscal al multor tranzacții,

Thus, in some national legislation, if the founder is an entity of the small business sector or non-commercial organization, the entity may benefit from some tax breaks. Another situation would be the presence of non-founders. Although this may create some inconvenience, payments to non-residents can be treated more preferential tax if they are concluded agreements (conventions) for the avoidance of double taxation.

Formation of social capital

Contributions in capital can be different: cash or other assets. Posting capital to assets used directly in the production, service delivery and / or execution of works is exempt from VAT. Assets to tangible assets used directly in the production, service delivery and / or execution of works is assigned assets whose amortization relate to the cost of manufactured products, services and / or works executed.

Material assets restrained that have benefited from the fiscal facility that cannot be sold, transmitted in use or possession (except lease of immovable property), so full as well as component parts thereof, within 3 years from the date of validation customs declaration or issue of the invoice, except when these material assets are exported, whether previously imported and did not change outside the normal depreciation.

Although there are these restrictions it is possible the sale of the owners' share (shares) against cash. This will be a sale of assets without calculating VAT. While it is possible to determine the increase in capital or withholding tax with the income tax rate will be lower than 20% VAT.

Method of accounting and tax policies

Although apparently accounting policies do not influence the tax treatment of multiple transactions, they can be used as a tax planning tool. In some cases, the tax code refers to the accounting treatment accepting methods for valuing assets in financial accounting. Thus, for tax purposes can be used for financial accounting methods based on the provisions of the National Accounting Standards and IFRS that does not

acestea pot fi utilizate ca instrument de planificare fiscală. Codul fiscal, în unele situații, face trimitere la tratamentul contabil, acceptând metodele de evaluare a activelor din contabilitatea financiară. Astfel, în scopuri fiscale, pot fi folosite metode de evidență financiară bazate pe prevederile Standardelor Naționale de Contabilitate și IFRS, care nu contravin prevederilor Codului fiscal. Aplicarea metodelor de evidență a stocurilor de mărfuri și materiale (FIFO, LIFO, costul mediu ponderat), în contabilitatea financiară, este acceptată în scopuri fiscale și poate influența mărimea rezultatului financiar al entității. În unele țări, aplicarea diferitelor metode de amortizare a activelor imobilizate poate influența rezultatul financiar și datoria privind impozitul pe venit.

contravene the provisions of the Tax Code. Application of stock records of goods and materials methods (FIFO, LIFO, weighted average cost) in financial accounting are accepted for tax purposes and may influence the entity's size of the financial result. In some countries application of the various methods of depreciation of fixed assets may affect the financial result and income tax debt.

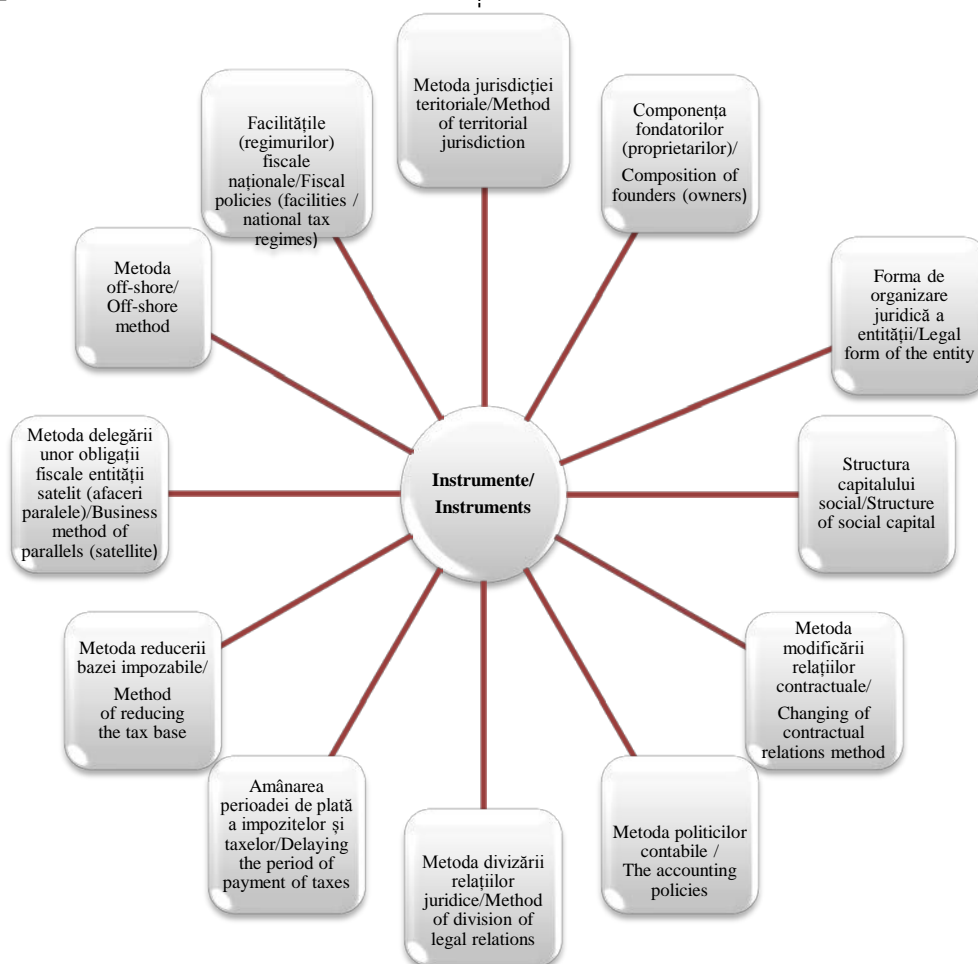

Figura 2. Instrumentele planificării fiscale/ Figure 2. The instruments of tax planning

Sursa: elaborată de autor/Source: prepared by author

Metoda modificării relațiilor contractuale

Metoda modificării relațiilor contractuale se bazează pe faptul că tranzacțiile economice impozitate într-un mod pot fi modificate juridic astfel, încât acestea să fie tratate fiscal în altă manieră în scopul obținerii unui avantaj fiscal. Importantă este modificarea sensului juridic al operațiilor, nu doar partea formală, cum ar fi denumirea contractului juridic. Aceste modificări nu trebuie să conțină semne de formalitate sau ficțiune. De exemplu, în cazul necesității de numerar, este posibilă apelarea la împrumuturi de la alte persoane fizice. Întocmirea contractului de împrumut poate conduce la calcularea directă, sau prin facilitare, a dobânzilor (chiar dacă este semnat un contract cu clauza „fără plata dobânzii”). În acest caz, este mai optimă întocmirea unui contract de vânzare-cumpărare a unor active, cu clauze de achitare în avans a 50% – 70% din suma contractului și cu executarea lui peste 6 – 12 luni. Peste această perioadă, dacă contractul nu prevede sancțiuni, acesta poate fi reziliat din cauza imposibilității executării.

Un alt exemplu îl constituie modificarea formei plăților către angajați: ajutorul material, primele cu ocazia sărbătorilor pot fi înlocuite cu prime pentru munca depusă sau donații de mijloace financiare. Acestea pot fi deductibile în funcție de perfectarea juridică a documentelor ce stau la baza calculării lor.

Metoda divizării relațiilor juridice

Acest aspect este asemănător modificării relațiilor contractuale, doar că, în acest caz, are loc o divizare a unui complex de operații economice în mai multe, simple și diferite, ca și conținut. Astfel, relațiile privind reparația capitală pot fi divizate în reparație capitală și reconstrucție, deoarece cheltuielile de reparație sunt limitate în mărime de 15% din baza valorică a categoriei de proprietate la începutul anului. Alt exemplu îl poate constitui divizarea contractului de vânzare-cumpărare în două contracte: unul de vânzare a imobilului, iar altul de consultanță. Ca urmare, se poate optimiza impozitul pe bunuri imobiliare (în cazul în care nu are evaluarea cadastrală) și cheltuielile curente care nu vor fi

Changing of contractual relations method

Changing of contractual relations method is based on the fact that economic transactions taxed in a way can be changed by law so that they are treated for tax purposes in another manner in order to obtain a tax advantage. It is important to change the legal meaning of operations, not just the formal, such as the name of the legal contract. These changes should not contain signs of formality or fiction. For example, in the case of need for cash it is possible to take loans from other individuals. Drawing up of the loan agreement could lead to the direct calculation of interest or facility (even if signed a contract with the clause "without payment of interest"). In this case, it is best to draw up a contract of sale purchase of assets with terms of payment in advance of 50% - 70% of the contract and the execution of over 6 to 12 months. Over this period, if the contract does not provide for sanctions, it may be terminated due to inability to enforce.

Another example is changing the shape of payments to employees: material aid, premiums on holidays may be replaced by premiums for work or donations of funds. These may be deductible depending on perfecting legal documents underlying their calculation.

Method of division of legal relations

This aspect is similar to contractual relations changes, only in this case there is a division of a complex economic operations in more simple and different in content. Thus, the overhaul relations can be divided into major repair and reconstruction, because the repair costs are limited in the amount of 15% from the amount of the category of property at the beginning of the year. Another example can split the contract of sale and purchase in two contracts: one for sale of property and other for consultation. It can therefore be optimized to real estate tax (in case if there is no cadastral evaluation) and current expenditure will be recognized not by depreciation, but by the period of service provision.

Delaying the period of payment of taxes

This optimization occurs due to different

recunoscute prin amortizare, dar în perioada de prestare a serviciilor.

Amânarea perioadei de plată a impozitelor și taxelor

Această optimizare apare ca urmare a perioadei diferite de apariție a obligației fiscale. Data apariției obligației fiscale diferă în funcție de taxă. De exemplu:

- obligația fiscală privind accizele apare la expedierea mărfurilor supuse accizelor din încăperea de acciz. Astfel, în cazul expedierii parțiale (pe partide) a mărfurilor în diferite luni calendaristice, datoria privind accizele va surveni în altă perioadă decât în momentul tranzacției economice;
- obligația fiscală privind TVA aferentă importului de servicii apare la momentul achitării cu nerezidentul-prestator de servicii. În cazul achitării parțiale sau în altă lună, obligația privind TVA va surveni ulterior. În acest caz, nerezidentul poate fi remunerat, prin plata mijloacelor valutare ca avans, în baza altui contract de vânzare-cumpărare, care, ulterior, va fi reziliat. În perioadele următoare, avansul poate fi returnat și efectuată plata pentru serviciile importate.

De asemenea, amânarea perioadei de plată a impozitelor și taxelor presupune că are loc planificarea plăților fiscale prin elaborarea unui grafic lunar, trimestrial, de obicei, acestea fiind efectuate în ultima zi de plată.

Metoda reducerii bazei impozabile

Baza impozabilă pentru impozitul pe venit poate fi redusă prin contractarea unor servicii care pot fi recunoscute drept cheltuieli. În unele legislații naționale, vânzările de imobiliare pot fi efectuate, mai degrabă, prin vânzarea companiei decât a activelor, deoarece nu trebuie să se plătească niciun impozit, deci, pot fi maximizate beneficiile vânzării. Clientul, cumpărând o companie, nu trebuie să plătească multe impozite pe imobil. Proprietarul imobilului rămâne aceeași companie, numai că drepturile de proprietar al companiei vor fi transferate de la vânzător, la cumpărător. Deci, așa se transformă dintr-o tranzacție imobiliară într-o vânzare de companie.

periods of occurrence of the tax liability. Issue date of tax liability varies from tax. E.g:

- excise tax liability arises dispatch excise goods in the excise room. Thus, if the partial shipment (the parties) of goods in different calendar months on excise duties will appear in another time than the period of economic transaction;
- VAT tax liability for importing occurs upon payment services with non-service provider. If partial payment or another month, VAT obligation will come later. In this case the non-resident may be paid through the advance payment of foreign exchange under another contract of sale, which will then be terminated. In subsequent periods advance, may be returned and may be performed payment for imported services.

Also, postponement period for payment of taxes occurs planning by developing a monthly, quarterly schedule tax payments which are usually conducted on the last day of payment.

Method of reducing the tax base

The tax base for income tax may be reduced by contracting services that can be recognized as expenses. In some national legislation estate sales of real estate can be made rather through the sale of the company than the sale of assets, because is no need to pay any tax, so you can maximize the benefits of the sale. Customer buying a company has to pay more taxes for property. The property owner remains in the same company, only the company's ownership rights will be transferred from the seller to the buyer. So, that becomes a real estate transaction from the sale of the company.

Method of delegation of tax liability satellite entity or parallel business

For this purpose, many companies are created by the same owners and, according, to the size indicators, financial results or the legal area where is registered satellite entity, the economic operations may be carried out or passed there through. In such a way the profit can be recognized and taxed at the satellite entity which benefits from tax.

Metoda delegării unor obligații fiscale entității-satelit (afaceri paralele)

În acest scop, sunt create mai multe companii de către aceiași proprietari și în funcție de cuantumul indicatorilor, al rezultatelor financiare sau de zona juridică unde este înregistrată entitatea-satelit, operațiile economice pot fi efectuate sau trecute prin acestea. În așa fel, profitul poate fi recunoscut și impozitat la entitatea-satelit, care beneficiază de facilități fiscale.

Aplicarea facilităților (regimurilor) fiscale naționale

Conform art. 24 (16), pentru punerea în aplicare a titlurilor I și II ale Codului fiscal nr. 1164 din 24.04.1997, cu modificările și completările ulterioare, la calcularea impozitului pe venit, agenții economici au dreptul la reducerea venitului impozabil cu o sumă calculată prin înmulțirea salariului mediu lunar pe țară, din anul precedent anului fiscal de gestiune, la creșterea numărului scriptic mediu al salariaților, în anul fiscal de gestiune, față de anul precedent, dar nu mai mare decât venitul impozabil.

Metoda off-shore

Această metodă este asemănătoare afacerilor paralele, esența ar consta în faptul că se înființează entități în **zonele off-shore**, așa-numitele paradisuri fiscale, unde rămâne profitul și care nu este impozabil sau este impozabil la cote reduse.

În general, deschiderea întreprinderilor off-shore prezintă următoarele avantaje:

- impozitul pe venit lipsește sau cota acestuia nu depășește 1-2% (sau poate fi înlocuit cu o taxă anuală);
- procedura de înregistrare este simplificată, iar mărimea minimă a capitalului social nu este stabilită;
- identitatea proprietarului de companie nu poate fi divulgată (cu excepția unor investigații ale unui caz penal, la comiterea escrocheriei, traficului de droguri și arme etc.);
- companiile sunt libere să deschidă conturi în orice monedă, la orice bancă străină, pentru a trimite și primi plăți în orice valută, fără restricții. Nu există restricții privind exportul de capital;

Application of national fiscal facilities (regimes)

For example, according to art. 24 (16) of implementing the titles I and II of the Tax Code no. 1164 of 24.04.1997, with subsequent amendments and completions, when calculating the income tax, the economic agents are entitled to reduce the taxable income by an amount calculated by multiplying the average monthly wage in the country since the previous fiscal year to increase the average number of employees in the fiscal year of management to increase the scripted average number of the employees in the fiscal year of management over the previous year, but not higher than the taxable income.

Offshore method

This method is similar to the parallel businesses, which essence would consist in that it is set up offshore entities called tax havens, where the profit remains and which is not taxable or taxable at reduced rates.

In general, the advantages of opening offshore enterprises are the following:

- income tax rate is missing or its share does not exceed 1-2% (or may be replaced by an annual fee).
- registration procedure is simplified and the minimum amount of the social capital is not established.
- owner's identity of company cannot be disclosed (except for investigation of a criminal case, the commission of scam, drug trafficking and weapons, etc.).
- the companies are free to open accounts in any currency to any foreign banks in order to send and receive payments in any currency without restrictions. There are no restrictions on the export of capital.
- the management procedure of the company is not complicated (often is done based on mandate or power of attorney).
- the companies are not compelled to submit income declarations.
- auditors do not exist, sometimes in all offshore zones, therefore the financial

- procedura de gestionare a companiei nu este complicată (de multe ori, se face pe bază de mandat sau procură);
- companiile nu sunt obligate să depună declarațiile pe venit;
- auditorii nu există, uneori, în toate zonele off-shore, de aceea, rapoartele financiare nu sunt auditate decât la cererea proprietarului. Singura formă de responsabilitate o constituie raportul financiar anual;
- în multe zone off-shore, încălcarea legislației fiscale și vamale nu este considerată o infracțiune.

Rezultate și discuții

Se estimează că peste 53% din comerțul mondial se tranzitează prin paradisurile fiscale, care, în ultimii treizeci de ani, și-a triplat „volumul”, ajungând, în prezent, să reunească, mai mult sau mai puțin legal, 72 de state ale lumii. Aceste state contribuie, în termeni de PIB (PNB), doar cu 3,2% la producția mondială. Tot prin paradisurile fiscale sunt înregistrate 55% din împrumuturile bancare la nivel mondial și 35% din investițiile directe în străinătate [5].

Summiturile G20, deseori, au pe ordinea de zi discuții ale problematicii paradisurilor fiscale. Fie că este vorba de țările suverane (Liechtenstein, Elveția, Irlanda, Luxemburg, Monaco, Andorra, San Marino etc.), fie de teritorii mai mult sau mai puțin autonome (Jersey, Insulele Cayman, Insulele Virgine Britanice, Bahamas, Bermude, Barbados, Panama, Belize etc.), opacitatea sectorului financiar-bancar permite inducerea în eroare atât a fiscalului, cât și a justiției naționale, în cazul celor nerezidenți, care consideră evaziunea fiscală o crimă, pedepsită sever de către legislația țărilor lor (de la amenzi mari până la închisoare). În ciuda războiului declarat lipsei de transparență din paradisurile fiscale, care, pe lângă imensele prejudicii economice contribuie și la proliferarea criminalității, prin oferirea mijloacelor, prin care se spală banii proveniți din traficul de arme și droguri, rezultatele întârzie să apară. Factorii implicați în această luptă nu reușesc, de ani buni, să întocmească o listă comună cu țările declarate paradisuri fiscale. Astfel, pe lista ONU, figurează 48

reports are not audited except at the owner's request. The only form of responsibility is the annual financial report.

- in many offshore areas, the infringement of fiscal and customs legislation is not considered a crime.

Results and methods

It is estimated that over 53% of world trade is transited through the tax havens, which in the last thirty years has tripled its “volume” reaching today to bringing together, more or less legal, 72 worldwide countries. These states contribute, in terms of GDP (GNP), only with 3.2% to the world production. Also through the tax havens are registered 55% of bank loans at global level and 35% direct investments abroad.

The G20 summits often have on agenda discussion of the issue of tax havens. Whether it is about sovereign countries (Liechtenstein, Switzerland, Ireland, Luxembourg, Monaco, Andorra, San Marino, etc.) or territories more or less autonomous (Jersey, Cayman Islands, British Virgin Islands, Bahamas, Bermuda, Barbados, Panama, Belize etc.), the opacity of the banking sector allows misleading both the revenue authority and also the national justice for those non-residents, who consider the tax evasion a crime, severely punished by the legislation of their countries (from heavy fines up to imprisonment). Despite the war declared against the lack of transparency from tax havens, which, besides the huge economic damage contributes to the proliferation of the criminality, by providing the means by which is washed the money coming from arms and drug trafficking, the results fail to appear. The factors involved in this struggle are failing, for many years, to draw up a common list of countries declared as tax havens. Thus, on the U.N.O. list were 48 countries, and on the one of OECD's 35 countries and on the one of IMF 62 countries [5].

Tax planning is based on international treaties and agreements concluded between countries. Under the Fiscal Code, if an international agreement or an international convention on avoiding double taxation, to which Republic of Moldova is a party and which is duly ratified,

de țări, pe cea a OCDE – 35 de țări și pe cea a FMI – 62 de țări [5].

Planificarea fiscală are la bază tratatele și convențiile internaționale încheiate între țări.

Conform Codului fiscal, dacă un acord internațional sau o convenție internațională privind evitarea dublei impunerii, la care Republica Moldova este parte și care este ratificat în modul stabilit, stipulează alte reguli și prevederi decât cele fixate în Codul fiscal sau în alte acte ale legislației fiscale, adoptate conform Codului fiscal, se aplică regulile și prevederile acordului internațional sau ale convenției internaționale.

Tratatele internaționale intră în vigoare, pentru Republica Moldova, în conformitate cu modul și termenul stabilite de tratat sau cu acordul comun al părților. Ratificarea, acceptarea, aprobarea sau aderarea la un tratat internațional sunt stabilite de Legea Republicii Moldova nr.595-XIV din 24 septembrie 1999 „Privind tratatele internaționale ale Republicii Moldova”. La situația de la 1 ianuarie 2016, în Republica Moldova, sunt puse în aplicare 48 de tratate pentru evitarea dublei impunerii, 5 tratate privind colaborarea și asistența reciprocă în problemele respectării legislației fiscale, 5 tratate privind principiile percepției impozitelor indirecte.

Pentru aplicarea prevederilor tratatelor internaționale, nerezidentul are obligația de a prezenta plătitorului de venit, până la data achitării venitului, un certificat de rezidență eliberat de autoritatea competentă din statul său de rezidență. Certificatul de rezidență emis într-o limbă străină, se prezintă plătitorului de venit cu traducere în limba română, cu excepția celui emis în limba engleză sau în limba rusă. Certificatul de rezidență, se prezintă în original pentru fiecare perioadă fiscală în care se achită.

Unul din instrumentele ce oferă posibilitatea persoanelor fizice și juridice, care desfășoară activitate antreprenorială de a gestiona riscul fiscal, la care se supun din cauza unor lacune în legislația fiscală, precum și unor prevederi normative, care generează interpretări duble, este propus de către legislația fiscală și se numește **Soluție fiscală individuală anticipată**.

stipulates other rules and provisions rather than those laid down in the Tax Code or in other acts of tax legislation adopted according to the Tax Code, shall apply the rules and provisions of the international agreement or international convention.

The international treaties shall enter into force for the Republic of Moldova in accordance with the manner and terms established by the Treaty or by mutual agreement of the parties. Ratifying, accepting, approving or acceding to an international Treaty is established the Law of the Republic of Moldova no. 595-XIV of September 24, 1999 “On the situation from January 1, 2016, in Republic of Moldova, are implemented 48 Treaties on avoiding the double taxation with the following countries, 5 treaties on cooperation and mutual assistance in tax compliance issues, 5 treaties on the principles of indirect tax levying”.

For the implementation of international Treaties, the non-resident has the obligation to present to the income payer, until the income date payment, a residence certificate issued by the competent authority from his residence state. The residence certificate issued in a foreign language is presented to the income payer with the translation into the state language, except for the one issued in English language or in Russian language. The residence certificate shall be presented in original form for each fiscal period in which is paid.

One of the tools which offer the opportunity for individuals and legal entities engaged in entrepreneurial activity of managing the tax risk, to which are subjected due to some gaps in the fiscal legislation, as well as to some normative provisions, which generate double interpretation, is being proposed by the fiscal legislation and is called **Anticipated individualized tax solution**.

The **anticipated individualized tax solution** is an administrative act issued by the State Tax Service in order to solve the demand of an individual and legal entity who is engaged in entrepreneurial activity related to the application of the fiscal legislation on a (some) situations and / or future specific transactions. Taxes, fees and

Soluția fiscală individuală anticipată este un act administrativ, emis de Serviciul Fiscal de Stat în vederea soluționării cererii unei persoane fizice și persoane juridice, care desfășoară activitate de întreprinzător referitoare la aplicarea legislației fiscale asupra unei (unor) situații și/sau tranzacții viitoare specifice. Impozitele, taxele și majorările de întârziere (penalitățile) nu se recalculază, sancțiunea fiscală nu se aplică în întregime sau, în cazul în care a fost deja stabilită, se anulează în întregime, dacă contribuabilul a acționat în conformitate cu soluția fiscală individuală anticipată emisă pe adresa sa [1].

Soluția fiscală individuală anticipată se emite la cererea persoanelor fizice și juridice, care desfășoară activitate de întreprinzător, în modul stabilit de către Guvern.

Cererea pentru emiterea soluției fiscale individuale anticipate trebuie să fie însoțită de documente relevante pentru emitere, precum și de dovada achitării taxei de emitere.

În scopul soluționării cererii, Serviciul Fiscal de Stat poate solicita informații, clarificări, explicații, documente și alte probe suplimentare cu privire la cerere și/sau la documentele depuse.

Cererea pentru emiterea soluției fiscale individuale anticipate poate fi respinsă de Serviciul Fiscal de Stat.

Soluția fiscală individuală anticipată se emite contra plată, după cum urmează:

- pentru contribuabilii deserviți de Direcția generală de administrare a marilor contribuabili – 60000 de lei;
- pentru celelalte categorii de contribuabili – 30000 de lei. [1]

Soluția fiscală individuală anticipată:

- se comunică doar persoanei fizice sau juridice căreia îi este destinată și este obligatorie pentru SFS și alte organe cu atribuții de administrare fiscală;
- este obligatorie, numai dacă termenele și condițiile acesteia au fost respectate de persoana fizică sau juridică în privința căreia a fost emisă;
- nu mai este valabilă, dacă prevederile legislației fiscale, în baza cărora a fost emisă, se modifică [1].

delay increases (penalties) are not recalculated; the fiscal sanction is not applied completely or, in case it is was already established, shall be entirely canceled if the taxpayer has acted in compliance with the anticipated individualized tax solution issued against him [1].

The anticipated individualized tax solution is issued at the request of individuals and legal entities engaged in entrepreneurship activity, in the manner established by the Government.

The demand for the issuance of anticipated individualized tax solution should be accompanied by relevant documents to the issue, and also the evidence of the payment of issuance fee.

In order to solve the demand, the State Tax Service may request information, clarifications, explanations, documents and other additional samples on the application and / or to the filled documents.

The request for the issuance of anticipated individualized tax solution may be rejected by the State Tax Service in the manner established by the Ministry of Finance.

The anticipated individualized tax solution is delivered against payment as follows:

- The taxpayers served by the General Directorate of administering major taxpayers – 60.000 lei;
- For other taxpayers categories – 30000 lei [1]

The anticipated individualized tax solution:

- is communicated only the individual or legal entity to which it is mandatory for State Tax Service and other bodies in charge of tax administration.
- It is mandatory only if the terms and conditions have been respected by the individual or legal entity against whom it was issued.
- is no longer valid if the tax provisions of the legislation under which it was issued changes [1].

State Tax Service is obligated to notify the amending of legislation and that the anticipated individualized tax solution issued is no longer

SFS are obligația să comunice modificarea legislației și faptul că soluția fiscală individuală anticipată emisă nu mai este aplicabilă pe viitor, stabilind și termenul exact de încetare a efectelor acesteia.

Odată cu anularea soluției fiscale individuale anticipate, persoanei fizice sau juridice respective i se acordă o perioadă de 60 de zile pentru a lua toate măsurile necesare ajustării tratamentului fiscal la noua interpretare. Termenul pentru emiterea soluției fiscale individuale anticipate este de până la 90 de zile de la data recepționării cererii [1].

Dezavantajele privind emiterea unei soluții fiscale anticipate pot fi:

- modalitatea în care organul fiscal va aprecia, în cursul procedurii de analiză, că informațiile furnizate de entitate nu au fost complete ori după emiterea soluției fiscale anticipate, la momentul unui control fiscal, că informațiile prezentate inițial s-au modificat și că aplicabilitatea SFIA a încetat;
- soluția fiscală individuală anticipată (SFIA) se eliberează, în mare parte, pentru a calcula și achita impozitele într-un mod corect și mai puțin optimizarea presiunii fiscale. SFS ar fi organul care trebuie să regleze și să consulte contribuabilii fără apariția costurilor suplimentare, deoarece nu are funcții de prestare a serviciilor contra plată;
- SFIA este un document vulnerabil, întrucât își pierde valabilitatea în situația în care prevederile legale fiscale, în baza cărora a fost luată decizia, se modifică. Modificările legislației au loc foarte frecvent în Republica Moldova, fapt care pot face SFIA lipsită de atractivitate.

Una dintre cele mai interesante probleme ce țin de evaziunea fiscală o constituie delimitarea între evaziunea fiscală legală (licită) și evaziunea fiscală ilegală (ilicită). Este dificil, uneori, să fie făcută o distincție, deoarece orice evaziune fiscală înseamnă încălcarea legii, deci, este ilicită, din punct de vedere teoretic, și nu se poate argumenta o asemenea distincție.

Evaziunea fiscală legală poate fi tratată ca evaziune fiscală, prin care persoana reușește să

aplicabilă în viitor, setting precise time of termination of its effects.

With the cancellation of anticipated individualized tax solution, individual or legal entity concerned is granted a period of 60 days to take all necessary measures to adjust to the new tax treatment interpretation. The period for issuing the anticipated individual tax solution is up to 90 days from the date of receipt of request [1].

Disadvantages of issuing an anticipated individualized tax solution can be:

- the manner in which fiscal body will appreciate the procedure, as the information provided by the entity was not complete or after issuing advance tax solution, at the time of a tax audit, the information originally provided have changed and that the applicability of anticipated individualized tax solution stopped.
- anticipated individualized tax solution is released largely to calculate and pay taxes in a fair and less streamline the tax burden. State Tax Service as the body that should regulate and consult taxpayers without causing additional costs because it has functions of paid services performance.
- anticipated individualized tax solution is a vulnerable document because it loses its validity when changes the securities law under which it was decided. In Moldova changes in legislation occur very frequently, that can make anticipated individualized tax solution unattractive.

One of the most interesting questions about tax evasion is the distinction between legal tax avoidance (lawful) and illegal tax evasion (illegal). It is sometimes difficult to distinguish because any tax evasion means breaking the law, so is unlawful, theoretically it could be argued such a distinction.

Legal tax evasion can be treated as tax evasion by which the person manages to avoid

evite plata obligațiilor bugetare, utilizând anumite „lacune” ale legii. Reducerea sau evitarea plății obligațiilor bugetare prin exploatarea acestor „lacune” conduce la reducerea prelevărilor către stat, dar, în același timp, nu constituie o încălcare a legii. Deci, putem remarca că evaziunea fiscală legală apare ca o consecință a incompetenței legiuitorului de a elabora o lege corectă și competența persoanei de a aplica corect incompetența și lacuna legii prin alegerea soluției avantajoase. Aici, se poate spune că este prezentă incompetența sau interesul legiuitorului, întrucât multe acte normative fac obiectul unui „lobby” [2].

La rândul său, **evaziunea fiscală ilegală** poate fi tratată ca orice încălcare a legislației, de natură să aducă prejudicii intereselor financiare ale statului. În esență, evaziunea, deja, este o încălcare a legii, astfel că, aici, avem de-a face cu un pleonasm în expresia evaziune ilegală și, ca urmare, ar fi corect să abordăm doar noțiunea de evaziune fiscală.

Acest fenomen de evaziune fiscală, de asemenea, are la bază un proces de creație al contribuabilului, dar fiscalitatea creativă, în acest caz, conduce la apariția fraudei sau încălcării fiscale. Conform articolului 129 (2) al Codului fiscal, **încălcarea fiscală** este o acțiune sau inacțiune, exprimată prin neîndeplinire sau îndeplinirea neadecvată a prevederilor legislației fiscale, prin încălcarea drepturilor și intereselor legitime ale participanților la raporturile fiscale, pentru care este prevăzută răspunderea legală.

În opinia autorului, trebuie făcută distincția între încălcarea fiscală și evaziunea fiscală, deoarece nu orice inacțiune de a plăti reprezintă fraudă sau evaziune. Este necesar să se examineze dacă a fost intenția rea a plătitorului sau să se aprecieze repetitivitatea acțiunilor sale, sau este vorba de lipsa mijloacelor financiare în conturile curente pentru plata în termen a obligației fiscale [3].

Contracurarea evaziunii fiscale în Republica Moldova este efectuată continuu de diferite organe de stat abilitate. Conform raportului Serviciului Fiscal de Stat, încasările la bugetul public național din combaterea evaziunii fiscale au fost, în anul 2015, de peste 3 milioane de lei,

paying budgetary obligations using certain “gaps” in the law. Reduction or avoidance of budgetary obligations by exploiting these “gaps” leads to reduction of state levies, but at the same time it is not an offense. So we notice that legal tax evasion arises from legislator’s incompetence to create a proper law and person’s competence to apply the law correctly and by law gap choosing the advantages. Here we can say that incompetence or interest of the legislature is present because many laws are objects of a “lobby” [2].

In its turn, **illegal tax evasion** can be treated as violations of law such as to prejudice the State's financial interests. Essentially evasion is an offense already, so that there is a redundancy in the illegal evasion expression and therefore would not be fair just to deal with the notion of tax evasion.

Tax evasion phenomenon is based on a process of creation of the taxpayer, but this creative tax leads to fraud or tax violation. According to Article 129 (2) of the Tax Code, **tax violations** is an action or inaction, expressed by failure or improper fulfillment of the provisions of tax laws, the violation of rights and legitimate interests of participants in taxation, for which there is legal liability.

According to the author, there is a distinction between tax violations and tax evasion, because every action to pay is evasion or avoidance. It should be examined whether the payer’s intention was bad and appreciate repetitive activities, or is it about the lack of funds in current accounts for payment of the tax liability within [3].

Countering tax evasion in Moldova is carried out continuously by different organs of state authorities. According to the report the State Tax Service proceeds to the national budget of tax evasion in 2015 was over 3 million MDL, based on 128 cases of fraud. The most common violations are:

- a) engaging in economic activity without legal registration;
- b) avoidance of legally registered for the submission of documents and data con-

pornind de la 128 de cazuri de fraudă. Cele mai frecvente încălcări sunt:

- a) practicarea activității economice fără înregistrare legală;
- b) eschivarea celor înregistrați legal de la prezentarea documentelor și datelor ce atestă obligațiunile fiscale față de buget;
- c) tănuirea veniturilor reale de la impozitare a celor înregistrați legal;
- d) neachitarea impozitelor deja stabilite [6].

Evaziunile fiscale, în țara noastră, în mare măsură, comportă un caracter internațional, când, prin tranzacții complexe, banii sunt transferați peste hotarele țării.

Se cere remarcat faptul că între contabilitatea creativă și fiscalitatea creativă există o legătură directă. După cum s-a menționat, prin contabilitate creativă, managerii își creează versiuni proprii de contabilitate pentru atingerea sau maximizarea acelor criterii, de care depind cariera și venitul lor personal. Atâta timp cât contabilitatea creativă doar dorește să exploateze, în mod inteligent, lacunele sau impreciziile legislației fiscale, nu avem de-a face cu o încălcare fiscală [3].

Din figura 2, se observă că termenul de planificare fiscală atrage atenția asupra posibilității evaziunii fiscale legale și ilegale, iar dacă aceasta ar utiliza lacunele legislației fiscale cu intenție rea, s-ar transforma în planificare fiscală agresivă, din punct de vedere al încălcării legislației.

Planificarea fiscală și, ulterior, aplicarea ingineriei fiscale este în îmbinare cu contabilitatea creativă, ale căror efecte se răsfrâng asupra calității informației din situațiile financiare.

Mecanismul contabil al evaziunii și fraudei fiscale nu are nimic de-a face cu așa-numita contabilitate creativă, aici fiind prezentă fraudă fiscală, deoarece mecanismul contabil al evaziunii fiscale se referă la încălcarea legii, și nu la aspectul „creativ” al contabilității. Mecanismul contabil al evaziunii fiscale va crea o imagine destinată utilizatorilor externi, care diferă de imaginea reală pe care o oferă managementului entității și, deci, se poate afirma că conducerea organizației este familiarizată cu deformarea imaginii financiare. Astfel, contabilitatea devine una „agresivă” și conduce la încălcări fiscale [3].

firming tax liabilities to the budget;

- c) concealment of real incomes from taxation of the legally registered;
- d) failure to pay already established taxes.

Tax evasion in our country largely has an international nature when the money is transferred abroad by complex transactions.

It should be noted that between the creative accounting and taxation is a direct link. As we mentioned managers by creative accounting create their own versions of accounting to achieve or maximize the criteria on which depends their career and personal income. As long as creative accounting just wants to exploit intelligently gaps or inaccuracies of tax law, we are not dealing with a breach of taxation [3].

From figure 2 it is noted that the term tax planning draws attention to the possibility of legal and illegal tax evasion, and if it would use tax legislation gaps maliciously it would turn into an aggressive tax planning, in terms of the infringement.

Tax planning and subsequently tax application engineers joint creative accounting, whose effects are reflected upon the quality of information in the financial statements.

Accounting mechanism of tax evasion and fraud has nothing to do with the so-called creative accounting; tax fraud here was present because accounting mechanism of tax evasion refers to breaking the law and not at the “creative” accounting look. The accounting tax mechanism evasion will create an image intended for external users different from the actual image that provides management entity, and therefore we can say that the organization's leadership is known in financial image deformation. Thus, the accounting becomes “aggressive” and leads to violations of tax [3].

According to the Tax Code, tax violations qualify as:

- a) minor tax violation;
- b) significant tax violation [1].

Tax violation is minor if the amount of tax or fee is:

- up to **MDL 100** for **individuals** not engaged in business activities;

Conform Codului fiscal, încălcarea fiscală se califică drept:

- a) încălcare fiscală ne semnificativă;
- b) încălcare fiscală semnificativă [1].

Încălcarea fiscală este ne semnificativă, dacă suma impozitului sau taxei constituie:

- până la **100 de lei** pentru **persoanele fizice**, care nu desfășoară activitate de întreprinzător;
- până la **1000 de lei** pentru persoanele fizice, care desfășoară activitate de întreprinzător și persoanele juridice, inclusiv pentru fiecare perioadă fiscală în parte – în cazul nedeclarării, declarării tardive sau diminuării impozitului sau taxei;
- a fost comisă **pentru prima dată**, în cazurile în care încălcarea nu cade sub incidența alin. (3) lit. b) al art. 231 din Codul fiscal.

- up to **MDL 1,000** for individuals conducting business activities and legal entities, including for each fiscal period in part – the non-declaration, a late declaration or tax or fee reduction;
- was committed for the first time, in cases where the infringement is not subject to par. (3) b) art. 231 of the Tax Code.

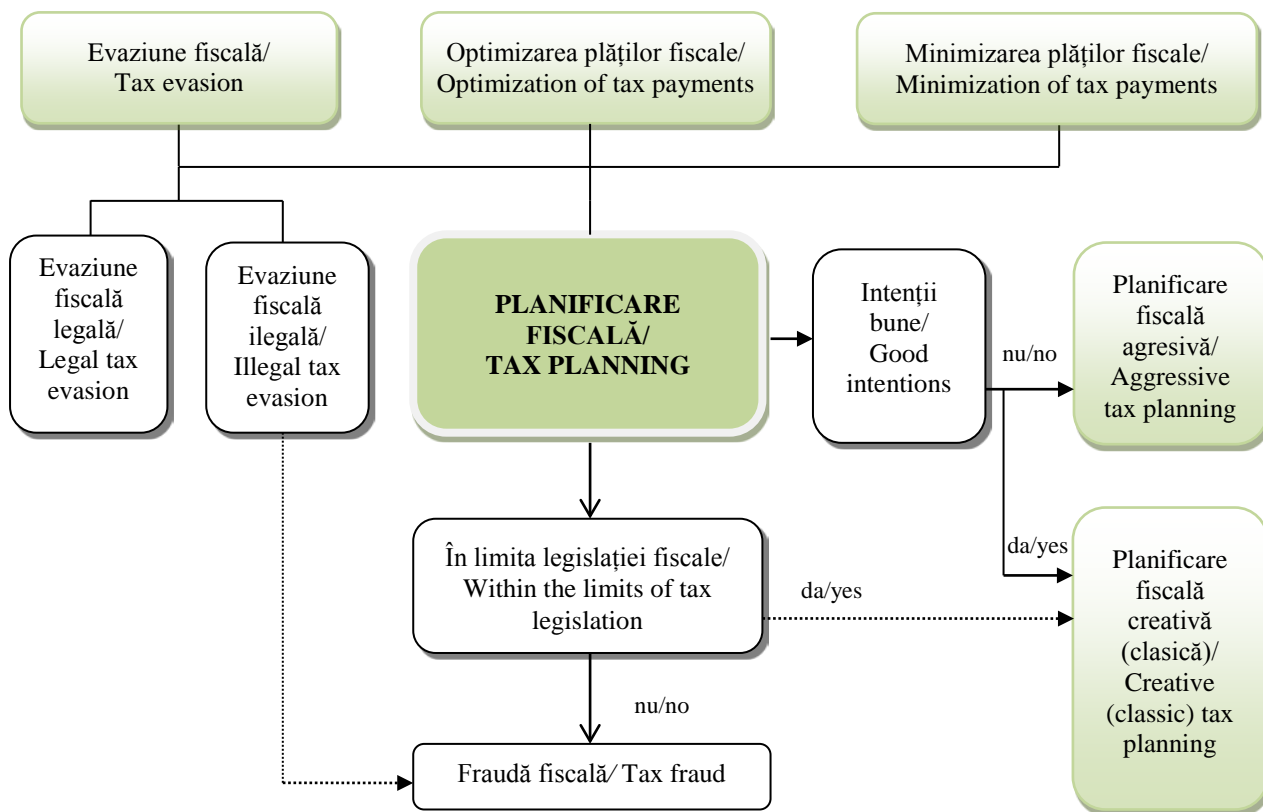

Figura 3. Locul planificării fiscale în cadrul ingineriei fiscale/

Figure 3. Tax planning place in tax engineering

Sursa: elaborată de autor/ Source: prepared by author

Încălcarea semnificativă este încălcarea fiscală care:

- nu cade sub incidența alin. (4) art. 231 din Codul fiscal.
- este prevăzută de articolele 253, 254, 256, 257, 257¹, 259, art. 260 alin. (4)-(5), articolele 261, 262, 262¹, 263, 263¹ din Codul fiscal.

Pentru încălcarea fiscală, poate fi aplicată sancțiunea fiscală sub formă de:

- **avertizare** – pentru încălcarea fiscală ne semnificativă **sau**
- **amendă** – pentru încălcarea fiscală semnificativă [1].

În cazul în care încălcarea fiscală este prevăzută de articolele 253, 254, 256, 257, 257¹, 259, art. 260 alin. (4)-(5), articolele 261, 262, 262¹, 263, 263¹ din Codul fiscal, indiferent de faptul dacă este comisă pentru prima oară sau repetat, precum și în cazul în care suma impozitului/taxei nedeclarată de către persoana juridică este mai mare de 1000 lei sau de către persoana fizică, ce nu desfășoară activitate de întreprinzător – mai mare de 100 lei, pentru fiecare perioadă fiscală în parte, încălcarea dată va fi considerată semnificativă. Respectiv, pentru încălcările semnificative contribuabilului urmează să-i fie aplicată amendă, conform art. 238 alin. (1¹) din Codul fiscal [1].

Amenzile prevăzute la art.260 alin.(1), (2) și (3) nu se aplică în cazul în care nu apar obligații suplimentare privind impozite și/sau taxe.

Planificarea fiscală presupune unele riscuri care pot reduce la următoarele:

- evitarea statutului de rezident în țara unde se obține mărimea considerabilă a venitului, dacă impozitarea veniturilor obținute peste hotare se face după principiul reședinței;
- mișcarea activelor este de preferat să fie realizată prin mișcarea capitalului, dar nu prin mișcarea profitului;
- diferența regimurilor fiscale din diferite țări arată că trebuie acordată atenție regulilor de calcul al venitului impozabil, dar nu cotelor de impozitare;

Significant violation is tax violations that:

- is not covered by para. (4) art. 231
- is provided by art. 253, 254, 256, 257, 257¹, 259, art. 260 par. (4) – (5), art. 261, 262, 262¹, 263, 263¹ of the Tax Code.

For tax violation tax penalty may be applied as:

- **warning** – for minor tax violations **or**
- **fine** – for significant tax violations [1].

If the tax violations provided by Art. 253, 254, 256, 257, 257¹, 259, art. 260 par. (4) – (5), Art. 261, 262, 262¹, 263, 263¹ of the Tax Code, regardless it is committed for the first time or repeated and where the amount of undeclared tax / duty by the legal entity exceeds 1000 lei or by natural person not engaged in business activities - more than 100 lei for each fiscal period, this breach will be considered significant. Respectively, for significant violations of the taxpayer will be imposed a fine, according to art. 238 par. (1¹) of the Tax Code [1].

Fines provided for Article 260 para. (1), (2) and (3) shall not apply where there are no additional obligations on taxes and / or fees.

Tax planning assumes some risks that can be reduced to the following:

- Avoid resident status in the country where is obtained considerable amount of income if income taxation earned abroad is on the residence principle;
- movement of assets is preferable to be achieved by the movement of capital but not by moving profits;
- difference of tax systems in different countries shows that attention should be given to calculating rules of the taxable income but not to tax rates;
- it is not optimal to emergency accumulated revenues and profits as it often involves postponing tax exemption.
- enforcement of such planning errors or illegal evasion;
- criminal liability;

- nu e optimală urgentarea încasărilor de venituri și profit, deoarece amânarea acestuia presupune, deseori, scutirea de impozitare;
- aplicarea sancțiunilor în cazul planificării greșite sau evaziunii ilegale;
- răspunderea penală;
- lipsa unor criterii legale de planificare fiscală este un factor de frânare a unor activități economice, reducere a încrederii în structurile de stat și micșorare a volumului de investiții.

Concluzie

În concluzie, menționăm că planificarea fiscală constituie o practică legală, pe care firmele o pot folosi cu scopul de a-și reduce impozitele și taxele. Posibilitățile de evitare legală a impozitelor sunt diverse și depind de specificul obiectului impunerii, specificul subiectului impunerii, specificul metodelor de impozitare utilizate și al metodelor de plată a impozitelor.

Tipul sistemului de impozitare și facilitățile fiscale, oferite de fiecare țară (de exemplu, practicarea activității externe cu acele state, unde cotele TVA, accizele sunt mai mici) sunt diferite.

În unele state, sunt stabilite limitele planificării fiscale pentru prevenirea evaziunii fiscale. În SUA, Marea Britanie și în statele Uniunii Europene, există măsuri legislative „anti-transfer”, „anti-off-shore” și „anti-dumping”. De aceea, posibilitățile de planificare fiscală sunt foarte reduse și se bazează mai mult pe utilizarea facilităților fiscale, acordate unor categorii de contribuabili și pe exploatarea lacunelor legislației fiscale.

- Lack of legal criteria of tax planning is an important brake to economic activities, reduction of confidence in state institutions and decreasing of the investment.

Conclusions

In conclusion, we mention that tax planning is a legal practice that companies can use in order to reduce taxes. Legal tax avoidance possibilities are varied and depend upon the nature of taxation, the specific subject of taxation, specific taxation methods used and methods of payment of taxes.

Type of the tax system and tax facilities offered by each country (eg, practicing foreign activities with those countries where VAT rates, excise duties are lower).

In some countries, tax planning limits are established to prevent tax evasion. In the US, UK, EU states there exist “anti-transfer”, “anti-off-shore” and “antidumping” legislative measures. Therefore, tax planning opportunities are very limited and are based more on the fiscal facilities granted to certain categories of taxpayers and use tax law loopholes.

Bibliografie / Bibliography:

1. Codul fiscal al Republicii Moldova și legile pentru punerea în aplicare a titlurilor acestuia. În „Contabilitate și audit”, 2017, nr.1.
2. Standardele Naționale de Contabilitate, aprobate prin Ordinul Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova nr. 118 din 06.08.2013. – www.mf.gov.md.
3. GRAUR, Anatol, Creativitate și conformitate în relația performanță financiară – fiscalitate. În: *Conferința Științifică Internațională „25 de ani de reformă economică în Republica Moldova: prin inovare și competitivitate spre progres economic”*, 23-24 septembrie 2016, Chișinău.
4. http://www.elitarium.ru/metody_nalogovogo_planirovaniya/
5. <http://investigatie-jurnalistica.blogspot.md/2010/03/the-schindlers-list-ii.html>
6. https://monitorul.fisc.md/analysis_and_statistics/serviciul_fiscal_de_stat_in_cifre_anul_2015.html
7. <http://www.fisc.md/>